

Les condicions de treball dels metges d'atenció primària

JAUME SELLARÈS,
vicesecretari

No ens pertoca als professionals decidir mesures de copagament, de contenció o de limitació de l'oferta, però sí que hem de reclamar que volem participar activament en la solució. Hem de poder organitzar els centres amb autonomia, les agendes i els horaris, per tal d'oferir el servei per al qual ens han contractat i fer-ho amb el millor nivell de qualitat

Per tal d'oferir una atenció primària de qualitat, és clau el professional, la seva competència, la seva motivació, el coneixement dels pacients i del seu entorn, el reconeixement professional i les condicions laborals (salari, jornades laborals, guàrdies, etc.).

També té molta importància l'entorn i els espais físics, el confort de les instal·lacions, l'ergonomia dels llocs de treball i la preservació d'espais d'entrevista i exploració que permetin una adequada intimitat. Un altre element que cal tenir present són els equipaments de cada centre, disposar de telèfon a la consulta, d'accés a Internet, correu electrònic, material clínic adequat, etc.

De l'anàlisi de l'actual realitat deduïm que, malgrat les millores introduïdes els darrers anys, encara tenim mancances, algunes de les quals es podrien solucionar amb petites inversions i una bona dosi d'imaginació i menys rigidesa. Altres mancances afecten temes més estructurals i reclamen l'ampliació dels espais o la construcció de noves instal·lacions. Cal recordar que seria molt desitjable que cada professional, amb independència del seu horari, disposi d'una consulta pròpia. Aquesta hauria de ser una exigència per a tots els nous equipaments.

Però les condicions de treball estan molt influïdes per l'organització de l'activitat, els horaris, l'accessibilitat, tant telefònica com al mateix centre, la recepció i els tràmits administratius i, també, per l'organització de les agendes. L'agenda dels professionals és un dels elements que té més impacte en relació amb les condicions de treball. Un cop més hem de reclamar autonomia en la gestió de les agendes; cada professional ha de poder distribuir el seu temps de treball amb responsabilitat i garantint els resultats de salut que se n'espera, però amb autonomia per organitzar-se d'acord amb tot l'equip i l'activitat assistencial. L'agenda és la materialització d'aquesta capacitat organitzativa.

El conflicte dels horaris
El conflicte dels horaris que han viscut els metges de l'ICS –que no s'ha resolt, tan sols s'ha ajornat en forma de moratòria en arribar a un punt sense sortida– ens ha de fer reflexionar, en primer lloc, per tal d'analitzar com s'ha gestionat aquest conflicte per a cada una de les parts implicades. El resultat és que l'horari s'ha aplicat a mitges i que els centres que ja havien pactat com s'organitzarien

s'han retirat tot esperant la resolució del conflicte. L'actual moratòria ha de servir perquè cada equip pugui fer les seves propostes i utilitzi la seva autonomia per trobar la fórmula organitzativa que millor s'adapti a les característiques de cada centre.

La decisió d'augmentar l'oferta horària es justificava en part amb la millora de l'accessibilitat. Potser la primera reflexió que s'ha de fer és que no és prioritari ampliar l'accessibilitat a l'atenció primària, que juntament amb les urgències dels hospitals és la millor del sistema sanitari. Caldrà corregir problemes puntuals, però la mesura d'obrir els centres en horari nocturn –que ni els ciutadans demanen– ha estat poc analitzada. No hem d'oblidar que, si parlem d'accessibilitats, són prioritàries les exploracions complementàries, les consultes externes i les derivacions que, tret d'honroses excepcions, tenen un ampli marge de millora. Aquestes demores influeixen molt en l'accessibilitat global del procés assistencial.

Potser el més preocupant de com s'ha gestionat aquest conflicte entre les parts és que s'ha potenciat una dinàmica de negociació que s'allunya dels valors i del professionalisme i promou un sistema que podríem anomenar de tarifes, és a dir, si faig una hora més, o un nou programa, o una determinada nova acció, he de cobrar tant. Aquesta dinàmica de negociació, que defuig els valors, la implicació i l'autoregulació, pot tenir millores immediates, però també té perills per al futur de la nostra activitat professional.

L'actual oferta de serveis de l'atenció primària, que sempre creix, que té una bona qualitat i una excel·lent valoració per part dels usuaris, fa pensar que la tendència continuarà cap a un ús més gran del servei. No hi ha cap estratègia real de contenció i, per tant, estem condemnats a més increments de les càrregues assistencials, que ja estan gairebé al límit.

El nostre sistema sanitari, que ha fet un esforç molt important incorporant més professionals a l'atenció primària, ha vist com aquest esforç ha quedat diluït en part per l'increment de les càrregues assistencials i la manca de professionals, amb dificultats reals per cobrir l'horari i les substitucions. Fora bo que s'establís un consens en els instruments i la forma com es mesuren les càrregues i les necessitats assistencials.

No ens pertoca als professionals decidir mesures de copagament, de contenció o de limitació de l'oferta, però sí que hem de reclamar que volem participar activament en la solució. Hem de poder organitzar els centres amb autonomia, les agendes i els horaris, per tal d'oferir el servei per al qual ens han contractat i fer-ho amb el millor nivell de qualitat. ●

Imatges de les edicions de l'Avui, El Periódico i El País, del 16 de novembre de 2007.

